

דושתלמתי עם זה שהי יסתיימו בלי פרס ישראל
אבל לא!

חנוך ברטוב - חתן פרס

ישראל לשנת תש"ע

בתחום ספרות ליוצרים

חנוך ברטוב הוא מבכירי הסופרים הישראלים, המייצג את המיטב שבספרות הדור שבתוכו צמח, הוא דור המאבק לעצמאות. במהלך שעה עשורים של כתיבה יצר שפע של סיפורים, רומנים, מחזות, ביוגרפיה ומסות. בכל סוגי כתיבתו ליווה את התהליכים המרכזיים שעברו על הארץ ויושביה במאה העשרים, תוך מתן דגש למעשה הציוני.

חנוך ברטוב מחברן של יצירות מופת מגוונות ושונות זו מזו, כמו "שש כנפים לאחד", "של מי אתה ילד", "הבדאי" ו"מתום עד תום", שכל אחת מהן מאירה צומת משמעותי בתולדות החברה הישראלית. בספרו "דרו" כתב ברטוב את סיפורה של מלחמת יום הכיפורים. בכתיבתו גילה רגישות מיוחדת לסבכי הזהות היהודית-ישראלית וניסח לגביה עמדה מקורית שהיא ייחודית לו.

קורות חיים

חנוך ברטוב (הֶלְפֵּגוּט) נולד בפתח-תקווה ב-13 באוגוסט 1926 להורים שעלו ארצה מפולין כשנה לפני לידתו. קיבל בילדותו חינוך דתי, ולאחר מכן למד

בגימנסיה "אחד העם" בעירו עד סוף הכיתה השישית. ב-1941 יצא לעזור בפרנסת משפחתו, ועבד בין היתר כלוטש יהלומים וכרתך. בשנת 1943, בהיותו בן שבע-עשרה, התגייס לצבא הבריטי ושירת שלוש שנים בבריגדה היהודית במלחמת העולם השנייה, תחילה בארץ-ישראל ולאחר מכן באיטליה ובארצות השפלה. סיפורו הראשון, 'צל העבר', פורסם בשבועון 'הגלגל' בנובמבר 1945, עוד בהיותו חייל בצבא הבריטי. בסוף 1946, לאחר שחרורו, התקבל לאוניברסיטה העברית בירושלים ולמד בה היסטוריה

כללית, היסטוריה יהודית וכן סוציולוגיה ודמוגרפיה של עם ישראל. במלחמת העצמאות לחם בירושלים ובסביבותיה במסגרת החי"ש. ב-1948 נדפס סיפורו השני, 'הוא היה מוזר', בדו-השבועון 'בשער', ומאז ואילך פרסם בסדירות סיפורים קצרים שנושאייהם ניזונים בעיקר ממעגלי חייו – הווי הילדות במושבה על טיפוסיה השונים, ימי הבריגדה, מלחמת העצמאות והחיים בקיבוץ. ב-1951 סיים את לימודיו וקיבל תואר שני. בשנים 1955-1951 חי בקיבוץ עין החורש ועבד בפלחה ולאחר מכן בהוראה. באותה תקופה פורסמו ספריו הראשונים, הרומנים 'החשבון והנפש' (1953) ו'שש כנפיים לאחד' (1954). ב-1955 עבר לתל-אביב, בה הוא מתגורר עד היום. משנת 1956 עד 1970 היה חבר מערכת העיתון 'למרחב' ופרסם בו את הטור האישי 'רוח היום'. בשנים 1958-1960 שימש סופר 'למרחב' בארצות הברית, ובשנים 1966-1968 כיהן כנספח לענייני תרבות בשגרירות ישראל בלונדון. משנת 1970 ועד יציאתו לגמלאות היה חבר מערכת העיתון 'מעריב' ופרסם בו את הטור האישי 'הפרט הקטן'. ב-1981 פרש לגמלאות ומאז הוא מתמסר לעבודתו הספרותית. ספריו זיכו אותו בפרס אוסישקין, פרס שלונסקי, פרס יצחק שדה להיסטוריה צבאית, פרס ביאליק לספרות יפה, פרס עגנון לספרות, פרס היצירה מטעם ראש הממשלה, פרס בוכמן מטעם 'יד ושם', פרס נשיא המדינה לספרות, פרס מפעל חיים ע"ש יהודה עמיחי מטעם אקו"ם, וכן אזרחות כבוד של העיר פתח-תקווה. כמו כן כיהן כנשיא הסניף הישראלי של איגוד הסופרים הבינלאומי PEN. יצירותיו תורגמו לאנגלית, צרפתית, ספרדית, רוסית ויוונית.

כתבי חנוך ברטוב

ספרים:

- החשבון והנפש (רומן), 1953
- שש כנפיים לאחד (רומן), 1954
- השוק הקטן (סיפורים), 1957
- ארבעה ישראלים וכל אמריקה (רשמי מסע), 1961
- לב חכמים (סיפורים), 1962
- פצעי בגרות (רומן), 1965
- של מי אתה ילד (רומן), 1970
- ישראלים בחצר סט. גיימס (רשמי מסע), 1970
- אחות רחוקה (סיפורים), 1973
- הבדאי (רומן), 1975
- דדו – 48 שנה ועוד 20 יום (ביוגרפיה בשני כרכים), 1978 (מהדורה מורחבת ב-2002)
- יהודי קטן (סיפורים), 1981
- באמצע הרומן (רומן), 1984
- מזל איילה (סיפורים), 1988
- יריד במוסקבה (רשמי מסע), 1988
- זה אישל מדבר (רומן), 1990
- מוות בפורים (סיפורים), 1992
- רגל אחת בחוץ (רומן), 1994
- אני לא הצבר המיתולוגי (מסות), 1995
- לב שפוך (נובלה וסיפור), 2001
- מתום עד תום (רומן), 2003
- מחוץ לאופק, מעבר לרחוב (סיפור תיעודי), 2006
- לגדול ולכתוב בארץ-ישראל (מסות), 2008

מחזות שהוצגו:

- שש כנפיים לאחד, תיאטרון הבימה, 1958
- סע הביתה יונתן, תיאטרון זוטא, 1963

מאמרותיו האחרונות של חנוך ברטוב

"אי אפשר לחיות חיים שאין בהם שום רוחניות שהכל הולך על כסף, כבוד, כסף, כבוד, טורקיה, נסיעות, מה קנית, מה עשית - ואין שום תכנים".

"...זאת בושה וחרפה שיש לנו ממשלה כזאת, מפני שלא מדובר על אחד, מדובר על ממשלה שהיא משקרת בידועין כל הזמן ... אני לא כועס עליה אני בז לה. לא הממשלה נותנת לי פרס"